

Dober svetovalec je tudi tuintam „Slovenec“ kadar mu pridejo svetli trenutki in kadar ne namaka svojega petersa v hudičovo olje. Dne 5. t. m. je n. pr. svetoval učitelstvu, naj ne vabi več na svoje shode poslancev, seveda klerikalnih poslancev. Zadnjič smo namreč pisali, da bi posadili Jakliča na cestni hlad, če bi še kdaj prišel glumačiti na učiteljski shod, mesto da bi ga posajali na predsedniško mesto. Pri najboljši volji se ne moremo strinjati s „Slovencem“, da je znak moštosti, ako je kdo na učiteljskem shodu za izboljšanje njega krivičnega materialnega stanja, takrat pa, ko ima priliko, da bi lahko kaj storil, da izženó iz učiteljskih familij bedo, uganja neumno obstrukcijo in zavira regulacijo učiteljskih plač. Samo disciplino naprednega učiteljstva je zahvaliti, da ni o zadnji Veliki noči neprostoovoljno odkorakal psevdoučitelj Jaklič iz zborovalne dvorane. Ako je še kaj moštosti v njem in v ljudeh, njemu enakih, bi se nihče izmed njih ne odzval tisočerm vabilom, pa naj pridejo od te ali one strani, ako s tako lahkoto požirajo dane besede ter javno in brez sramu kažejo, da so figamozje! — Z globoko hvaležnostjo smo vzeli na znanje „Slovenčev“ nasvet. Četudi bi ga ne uvaževali, vemo skoraj go tovo, da ne bo ljudi, ki so marionete Šusteršičevega terorizma pod katerim trpi vsa dežela, več med nas, ker vedo naši somišljeniki, da bi s tem provocirali in našli, kar jih je voljpa najti. Seveda bi si vkljub temu naši ljudje radi ne mazali čistih rok!

„Slovenec“, naš dobri prijatelj, piše v svoji 247. številki z dne 26. pret. mes. to-le: „Učit. Tov.“ piše: „Naši ljudje na tihem kolnejo, da se joka sam angel varuh, če ga ima še kak kranjski učitelj in kaka kranjska učiteljica.“ Mi pa mislimo, da se poleg angela varuha jokajo tudi otroci, če vidijo takega učitelja. — Tako govori torej „Slovenec“, ki ve — kar izvajamo iz navedenih besed — da lahko tudi vidimo tihe kletve, ne da bi bili vsegavedni in vsegavidni. Seveda imajo „Slovenec“ in njegovi otroci vse drugačne oči, nego jih imamo mi navadni in pregrešni ljudje. Vkljub temu pa seveda „Slovenec“, vzor resnicoljubnosti, ni videl besedi, ki jih je zapisal naš list („V obrambo“). III. pred zgoraj navedenimi besedami. Oprti na „Slovenčev“ prakso lahko izrečemo danes trditev, da stoji v samem svetem pismu zapisano, da ni Boga!

Kranjski klerikalni poslanci delajo popolnoma drugače, nego je govoril poslanec Povše na učiteljskem shodu o Veliki noči, ki je poudarjal, da je regulacija učiteljskih plač nujna potreba. Sre nimajo! Kupujejo graščine, zidajo vile, prejemajo dijete, lažejo v besedah — zato pa kranjsko učiteljstvo lahko strada in trpi. Ako bi smeli reči, da so taki ljudje sleparji javnega mnenja in tatovi našega težko in krvavo službenega kruha, bi to tudi brez bojazni razglasili. Ker pa ne smemo žaliti poštenih ljudi, zato molčimo in ne izpregovorimo nobene besede. Pridejo pa za nami sodniki in tisti, ki bodo izvrševali obsodbe!

Božične počitnice. Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani in nemško učiteljsko društvo v Kočevju sta vložila pri deželnem šolskem svetu prošnji, naj se zopet uvedejo božične počitnice, kakršne so bile do lanskega leta v navadi. Mi smo že glede tega pisali odkrito besedo; apelirali smo tudi na poslance, da izkušajo poravnati krivico in pomiriti razburjene duhove. Kaj so storili in kaj bodo ukrenili, to pokaže bližnja bodočnost. Potem ostane seveda beseda zopet nam.

Bela žena. Pri Sv. Barbari niže Maribora je umrl dne 23. kimavca t. l. Lovro Rolla, vpokojeni nadučitelj od Sv. Petra pri Mariboru, kjer je služboval blizu 34 let. Bil je mirnega značaja. Dolga leta je opravljal tudi orglarsko službo. Mnogo zanimivega je znal pripovedovati iz 1869. l. Bolehal je celih 20 let; umrl je v 74. letu svoje dobe. Učiteljeval je 43 let. — V Ljutomeru je umrl dosluženi učitelj in posestnik Gabriel Postružnik, star 78 let. Obema vrlima tovarišema bodi blag in trajen spomin!

Šolstvo na Koroškem. Pouk v ženskih ročnih delih uvedejo na šolah v Vovbrab, Šmarjeti pri Velikoven in Zelinjah. — Imenovani so gg.: voditelj P. Brugger v Stadel-

bahu za meščanskega učitelja v Velikoven; Fort. Marschnig za šolskega voditelja pri Sv. Nikolaju; za podučitelje, oziroma podučiteljice so imenovani: Olga Jarić na Lešah, Jur. Derbuh v Svečah, Jos. Koinig v St. Pavlu, Jos. Milonig v Žabnicah, Al. Oberbichler v St. Jurju ob Zili, Nik. Otovic v Melvičah, Pet. Pirovc v Selah, Leop. Samonig v Mohličah, K. Schluga v Medgorjah, Fil. Strugel v Timenici, Janez Wigele v Vogrčah, Jos. Wigele v Kapli ob Dravi. — Prestavljeni so gg.: nadučitelj Ferd. Stres iz Ledenice v Skočidol, nadučitelj Jos. Kovač iz Ukev v Ledenice, učitelj Mih. Herzele v Šmihelu za šolskega voditelja v Vogrčah, učitelj Rud. Mörtl iz Leš za šolskega voditelja v Orneče; podučitelja Jan. Wauk iz Prevalj in Leo Fortin iz Brnce v Šmihel nad Pliberkom, Fr. Adlasnig iz Auerlinga v Skocijan.

V izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole v Ljubljani sta imenovana glavni učitelj ljubljanskega učiteljskega g. Rudolf Peerz in c. kr. vadnični učitelj g. Jožef Verbič.

Štirideset let učitelj. Dne 1. t. m. je minilo 40 let, odkar deluje učitelj Avgust Adamič na ljudskošolskem polju. Sedaj slušbuje kot učitelj-voditelj na ljudski šoli pri Sv. Petru v Ljubljani.

Jan Lego. Znani prijatelj Slovencev, vnet gojitelj češko-slovenske vzajemnosti, Jan Lego v Pragi, je dobil k svoji 70letnici iz slovenskih dežel 105 brzojavov in dopisov, a stolno mesto Ljubljana ga je imenovala svojim častnim meščanom. Tako smo mu Slovenci izkazali svojo hvaležnost za njegovo mnogozaslužno narodno delo.

Italijansko vseučilišče v Trstu. Kakor poroča „Piccolo“ iz dobro poučenih dunajskih krogov, so v naučnem ministrstvu dovršene študije o italijanskem vsenčilišču. Za rešitev tega vprašanja so trije predlogi, eden izmed njih do loča Trst za sedež vseučilišča.

Vsem učiteljem-organistom!

100 preludijev in mediger

za spremljevanje cerkvenih pesmi

izdal v samozaložbi

Fr. Černin

šolski vodja in izprašani učitelj glasbe

v Pusti Polomi (Slesko).

Dobiva se v vseh knjigotržnicah ali pri založniku.

Pohvaljeno od najznatnejših mojstrov glasbene umetnosti.

Slog lahek.

Cena 3 K.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1443.

Kranjsko.

Na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je popolniti mesto stalnega učitelja.

Pravilno opremljene prošnje je uradnim potom vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu najkasneje do 5. decembra t. l.

Na nedostatno opremljene in zakasnele prošnje se ne bo oziralo.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski, dne 5. novembra 1903.

Št. 1228.

Štajersko.

V šolskem okraju Konjice se bodo o Veliki noči 1904 sledeča učiteljska mesta stalno popolnila:

1.) na petrazredni ljudski šoli v Čadramu (pošta Oplotnica, III. krajevni razred) mesto nadučitelja;

2.) na enorazredni ljudski šoli v Špitaliču (pošta Konjice, III. kraj. razred) mesto učitelja-voditelja.

Pravilno opremljene prošnje se imajo postavnim službenim potom vložiti do dne 15. decembra 1903 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Konjice, 30. oktobra 1903.

Predsednik: Müller.

Ogrsko.

Naša „boljša“ polovica — kraljevina Ogrska — prihaja od dne do dne zanimivejša. A čuditi se temu ni, ker vladajo tu pravi in pristni potomci Abrahamovi, krivonosni židje, krščeni in nekrščeni. Sicer nosijo ti veliki patrijotje na jeziku vedno polno fraz o liberalizmu itd., a v istini je ta dežela — dežela solzá, dežela najhujšega terorizma, največjega koruptizma. Viteški Arpadovci, prepotentni magnatje, izkušajo preslepiti svet s svojim pompom in svojim patrijotizmom, a kdor odgrne one blesteče halje teh vitezov, ki se ž njimi tako radi ponašajo pred svetom, opazi na mah, da je to dežela, kjer raste edino le rdeča, žgoča paprika.

Oglejmo si nekoliko stanje učiteljstva v tej deželi — psevdoliberalizma. Socijalno stališče ogrskih učiteljev sicer na prvi pogled ni tako nizkotno kakor je njih politično, kjer kažejo pravo pasjo ponižnost napram vladajoči kliki. Končni smoter vsemu delovanju ogrskega učiteljstva je, povečati „slavo in moč ogrske kraljevine“. In Bog nedaj, da bi se kak ogrski (in tudi hrvaški) učitelj pregrešil zoper to suprema lex. Vrvico dobi takoj!

Šole na Ogrskem so dvojne, državne in občinske. V prvih poučujejo od države nastavljeni učitelji, katerih število broji okolo 4200. Njih plača je seveda razdeljena po krajevnih razmerah, sledeča: večina dobiva 800 do 1000 K, nekaj malega ima 1200 K in le 87 učnih oseb 1400 K. Vrhutega še petletnice po 100 K in stanarine 200 do 600 K.

Učiteljstvo občinskih šol dobiva kot eksistenčni minimum 600 K, a če politična, oziroma verska občina ne more sama plačati tega zneska, ji pomaga država. Večina verskih občin, t. j. kalvinskega in židovskega veroizpovedanja, je prisila vlado, da prispeva k učiteljskim plačam toliko, da znašajo 800 K; le rimsko katoliške verske občine vztrajajo pri „sijajni plači“ 600 K. To pa zaradi tega, ker nočejo prositi vlade podpore, ker bi potem ta imela besedo pri teh šolah, a gotovi krogi ravno tega nočejo, zakaj namen posvečuje sredstva.

Vkljub tej mizeriji se pa učiteljstvo nikakor ne upa odločno nastopiti proti tej beraški nagradi, nego slepo drvi za vladno stranko, akoravno dobro ve, da ravno od te vladajoče stranke nikakor ne sme pričakovati izboljšanja plač. S takozvano neodvisno stranko se ogrsko učiteljstvo nikakor ne upa identificirati, ker dobro ve, da bi bila to njega pogibelj, a ko bi le količkaj možatosti in skupnosti poznali ogrski učitelji, bi lahko marsikaterega vladnega pristaša strmoglavili in pomagali neodvisnemu poslanecu do mandata. Da je neodvisna stranka bolj naklonjena učiteljstvu, kaže pač dejstvo, da je prva glasovala pri zadnji regulaciji učit. plač za eksistenčni minimum 1200 K, a vladna stranka in takozvana „ljudska stranka“, kjer dominujejo sami katoliški aristokratje in razni prelatje, sta zmagali s famoznimi 600 kronami.

Shodov imajo ogrski učitelji več kakor preveč in tu med seboj lepo zabavljajo o slabih plačah itd., a v javnost se pa ne upajo, ker nimajo lastnega, neodvisnega časopisa in ker stoje učiteljskim društvom na čelu večinoma možje, ki imajo jako, jako prožno hrbtenico in katerih namen je, splezati pa hrbtih drugih na višja mesta. Tako n. pr. predseduje učit. društvu „Eötvös“ mož, ki je obenem tudi vladni svetnik. Mož je imel to srečo, da je bil sošolec naučnega ministra Vlašiča; in le ta ga je imenoval sekcijским načelnikom v naučnem ministrstvu. Prej je bil profesor francoščine na realki, o ljudskem šolstvu pa še pojma nima. Sedaj je tudi glavni urednik učiteljskega lista „Neptanitik Lapja“. — Sličen temu možu je njegov adlat — sourednik imenovane lista in podpredsednik društva „Eötvös“ — z letno nagrado 1600 K. Učit. društvo „Eötvös“ ima jako lepo imetje in razdeljuje vsako leto 150—200 K podpor po 100—200 K učit. sirotam in učit. vdovam. Da se pa pri tej razdelitvi posebno ozira na take vdove in sirote, čigar soprogi, oziroma očetje so bili pravi patrijotje, je itak umljivo; „državi nevarnih elementov“ otroci in vdove ne smejo biti deležni kakih podpor.

Tudi zveza vseh ogrskih učiteljskih društev ima na čelu takega vladnega mameluka, ki se ne upa storiti prav nikakega odločilnega koraka v prid učiteljstvu. Kar rečejo pri zeleni mizi, to drži!

Ogrsko učiteljstvo nima tudi nikakega samostojno nastopajočega učiteljskega lista. Izhaja pač več učit. listov, a njih glavna naloga je, poročati na dolgo in široko o raznih okraj. učit. konferencah, o raznih hospitacijah itd., a da bi pa kako zinil proti višji oblasti, če zagreši kakega kozla, tega si ne upa. In ne čudimo se: saj se tudi pri nas še dobe ljudje, ki jim piše „Učit. Tovariš“ prehudo.

Najbolj razširjen je vladni učit. list „Neptanitik Lapja“ ki je zagledal luč sveta že l. 1868. Vlado stane ta list letnih 25.000 kron. Tiskajo ga v državni tiskarnici in pošiljajo ga gratis in poštne prosto vsem šolam na Ogrskem. Ureduje ga že prej imenovani vladni svetnik — seveda ga imenuje naučni minister. — Uredniku sta pridružena dva, tudi od ministra potrjena sourednika. List izhaja tedensko, in ker ima list svojo zibel v ministrstvu, je lahko umljivo, da mu ne zmanjka nikdar gradiva, zakaj učiteljstvo se kar tepe za sodelovanje, ker si s tem obenem najbolj gladi pot na višave. In čim ponižnejše, čim lepše — v vladnem smislu namreč — je pisan članek, tem rajši ga obelodanijo. Taki sodelovalci dobe potem razen dobre note tudi še nekaj kron nagrade. Na ta način vzgajajo ogrsko učiteljstvo v same prave, pristne ogrske „backe“, ki slepo drve za vsakim vladnim migljajem.

Vsakega samostojno mislečega učitelja pa izkušajo moralno in fizično ukončati, ako ne gre izlepa mora iti pa z zvijačo.

In zborovanja — ta so vam krasna! Uradne konference in društvena zborovanja so popolnoma enaka. Pri otvoritvi kakor tudi pri sklepu puste „živeti“ vse mogoče šolske faktorje od najnižjega do najvišjega. In čujete na stotine samih čestitih imen! In to se dogaja v deželi najhujšega „liberalizma“ v začetku 20tega stoletja.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisal naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema gosp. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. — Oznani in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/4 strani 10 K, 1/8 strani 8 K, 1/16 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsti. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštne 8 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.